

Årsrapport 2019

SVALBARDS
MILJØVERN FOND

Innhold

Del I. Leders beretning.....	3
Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	4
Samfunnsoppdraget.....	4
Organisering	4
Presentasjon av utvalgte hovedtall.....	5
Søknadsprosessen.....	8
Del III. Årets aktiviteter og resultater	9
Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2019	9
Tildelingsbrev med prioriteringer for budsjettåret 2019	10
Prioriteringer	10
Måloppnåelse og resultatkrav	11
Daglig drift	12
Prosjekter tildelt støtte i 2019	12
Eksempler på ferdigstilte prosjekter i 2019.....	17
Ressursbruk	23
Del IV. Styring og kontroll i virksomheten	24
Del V. Vurdering av framtidssutsikter	24
Del VI. Årsregnskap – Svalbards miljøvernfond	25
Ledelseskomentar til årsregnskapet 2019	25
Del VII. Økonomirapportering.....	26
Tabell 1 og 2 Forklaringer til statsregnskapet 2019	26
Oppstilling til bevilgningsrapportering.....	26
Fondsregnskap.....	27

Del I. Leders beretning

Svalbards miljøvernfond er etter 12,5 års drift og 25 tildelingsrunder et vel etablert økonomisk virkemiddel i miljøvernarbeidet på Svalbard. I 2019 har fondet tildelt 18,6 millioner kroner fordelt på 54 nye prosjekter. Resultatet av årets tildeling vil i hovedsak være realisert innen utgangen av 2021. I perioden 2007-2019 er det tildelt 170 millioner kroner til ca. 680 prosjekter.

Driften av fondet er effektiv og nøktern gjennom sekretariatet ved Sysselmannen på Svalbard og faglig bistand fra Miljødirektoratet, Riksantikvaren, Sysselmannen og Svalbard Science Forum. Fondet har siden oppstarten etablert gode rutiner for den daglige driften, samtidig som det arbeides med å utvikle virksomheten videre. Styret mener driften av fondet er i betryggende former, både når det gjelder økonomiforvaltning og prosjektoppfølgning.

Resultatoppnåelse er i stor grad avhengig av kvaliteten på søknadene til fondet. Gjennom elektronisk søknadssenter er det lagt til rette for en enkel søknadsprosess og effektiv søknadsbehandling. Fondet skal være et lavterskeltilbud for potensielle søkere, og veiledning i faglige og administrative spørsmål er en prioritert oppgave i sekretariatet.

Behovet for midler til miljøvern- og kulturminnetiltak på Svalbard er stort. Det er stor bredde og variasjon i prosjektene; fra enkle og kortsiktige tiltak til større prosjekter med langsiktige effekter.

Det presiseres at denne årsrapporten viser fondets virksomhet i 2019, og den reflekterer derfor ikke situasjonen som Korona har medført på Svalbard.

Morten Ruud
styreleder

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Samfunnsoppdraget

Svalbards miljøvernfond ble opprettet i 2007 og er et økonomisk virkemiddel i miljøvernarbeidet på Svalbard. Fondet er hjemlet i svalbardmiljøloven og får inntekter primært fra en miljøavgift som pålegges tilreisende. Fondet tildeler årlig 10 – 25 millioner kroner til miljøvernprosjekter, etter søknad fra private og offentlige virksomheter, privatpersoner og organisasjoner. Formålet er å støtte tiltak som direkte og indirekte bidrar til å beskytte naturmiljø og kulturminner på Svalbard. Fondets midler skal bidra til å sikre at Svalbards særpregede villmarksnatur bevares som grunnlag for opplevelse, kunnskap og verdiskapning. Fondet skal også arbeide for å initiere og stimulere gode prosjekter og tiltak som har til formål å ivareta de høye miljømål som er satt for Svalbard.

Organisering

Svalbards miljøvernfond er et statlig fond underlagt Klima- og miljødepartementet. Fondet er organisert med et styre og et sekretariat. Sekretariatet er lokalisert hos Sysselmannen på Svalbard. Styrets medlemmer utnevnes av Klima- og miljødepartementet, og styreleder er fondets virksomhetsleder. Styret har en sammensatt kompetanse innen ulike fagområder og har god kjennskap til miljøutfordringer og samfunnsforhold på Svalbard. I 2019 har styret bestått av følgende personer (navn / funksjonstid):

Morten Ruud (styreleder)	2018 – 2022
Anne-Line Pedersen (nestleder)	2017 – 2021
Stefan Norris	2017 – 2021
Anna Lena Ekeblad	2018 – 2022
Rune Bergstrøm	2018 – 2022
Siri Hoem (fast vara)	2017 – 2021

Sysselmannen på Svalbard har organisert sekretariatsfunksjonen gjennom en relativt fristilt rådgiverstilling i administrasjonsavdelingen. Rådgiveren har ansvar for daglig drift og er sekretær for styret. Sysselmannen sørger også for regnskap, arkiv, IT, og annen administrativ støtte. Samlet utgjør administrasjonen av fondet ca. 2 årsverk ved Sysselmannen. Ansatte følger ordinært personalreglement ved Sysselmannen med åremålsstillinger.

Sekretariatet er i 2019 driftet av:

Heidi Eriksen (rådgiver, sekretær for Svalbards miljøvernfond)
Marion Lexau Nødset (førstekonsulent, økonomi) *januar – mars*
Anita Utsi (førstekonsulent, økonomi) *juni – desember*

Daglig drift av Svalbards miljøvernfond omfatter planlegging og ledelse av fondets virksomhet og oppfølging av de oppdrag som styret gir. Sekretariatet har ansvar for kunngjøring av tilskuddsmidler, forberedelse og innstilling av saker for styret, utbetaling av midler og oppfølging av prosjekter. Gode rutiner og systemer for oppfølging av prosjektporteføljen bidrar til god kontrollstyring og effektiv utnyttelse av fondets midler.

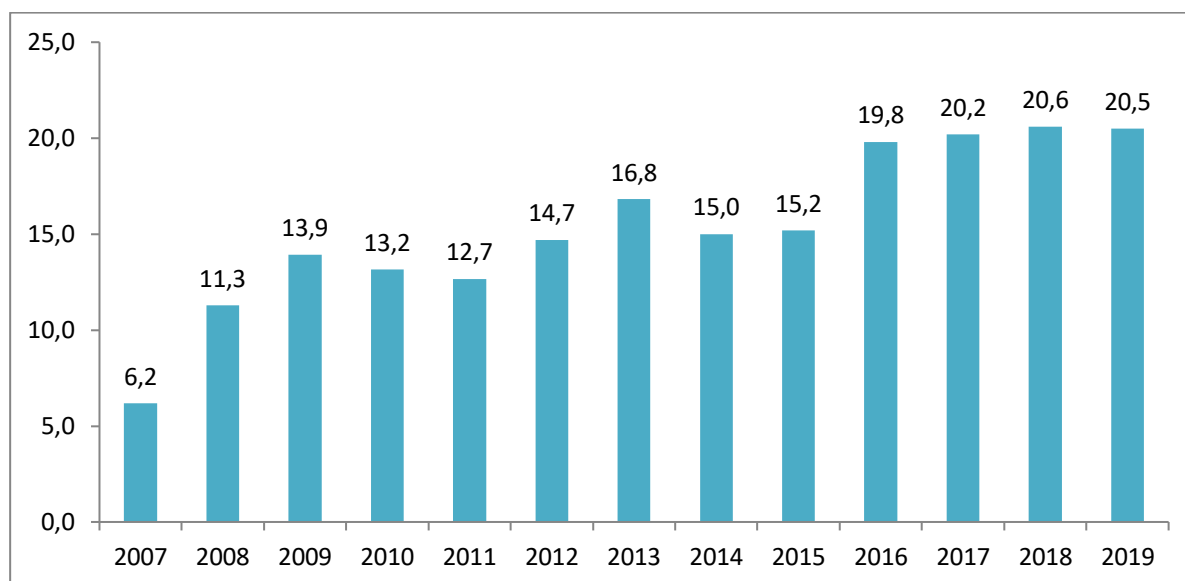
Svalbards miljøvernfond har som mål å være en åpen og utadrettet virksomhet. Sekretariatet er tilgjengelig for publikum gjennom møter, på kontoret eller ved kontakt på telefon og e-post. Fondet har en egen nettside med generell informasjon om fondet, nyheter, resultater og rapporter fra prosjektet og en egen facebook side som blir brukt i formidling av nyheter og resultater.

Svalbards miljøvernfond benytter Sysselmannens saksarkivsystem, og fondets dokumenter fremkommer i Sysselmannens offentlige postjournal, som publiseres ukentlig på Sysselmannens nettside.

Sysselmannen, Riksantikvaren og Miljødirektoratet bidrar med faglig vurdering av søknadene. Forskningssøknader blir også vurdert av Svalbard Science Forum for å se på muligheter for samordning og om lignende prosjekter har blitt gjennomført tidligere.

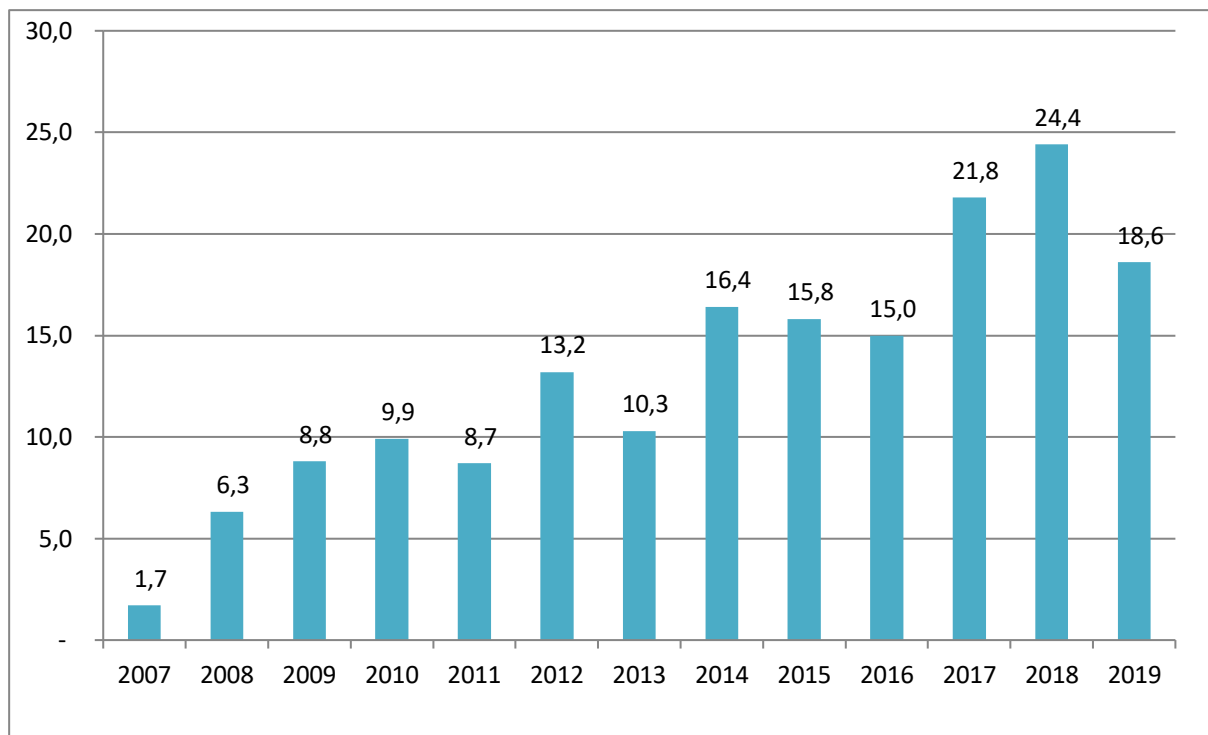
Presentasjon av utvalgte hovedtall

Svalbards miljøvernfond får inntekter med hjemmel i svalbardmiljøloven. Avgift for felling (jakt og fiskekort, § 32) og miljøavgift for tilreisende til Svalbard (§ 98) gir relativt faste inntekter. Størsteparten av inntektene til fondet i 2019 kommer fra reisende med fly (64 %) og turistskip (35 %). I tillegg har fondet potensielt inntekter fra verdien av inndratt flora og fauna håndtert i strid med loven (§ 94), erstatning (§ 95), tvangsmulkt (§ 96) og overtredelsesgebyr (§ 96a). Dette følger prinsippet om at alle inntekter etter svalbardmiljøloven skal tilfalle Svalbards miljøvernfond og nyttes til miljøverntiltak på Svalbard.

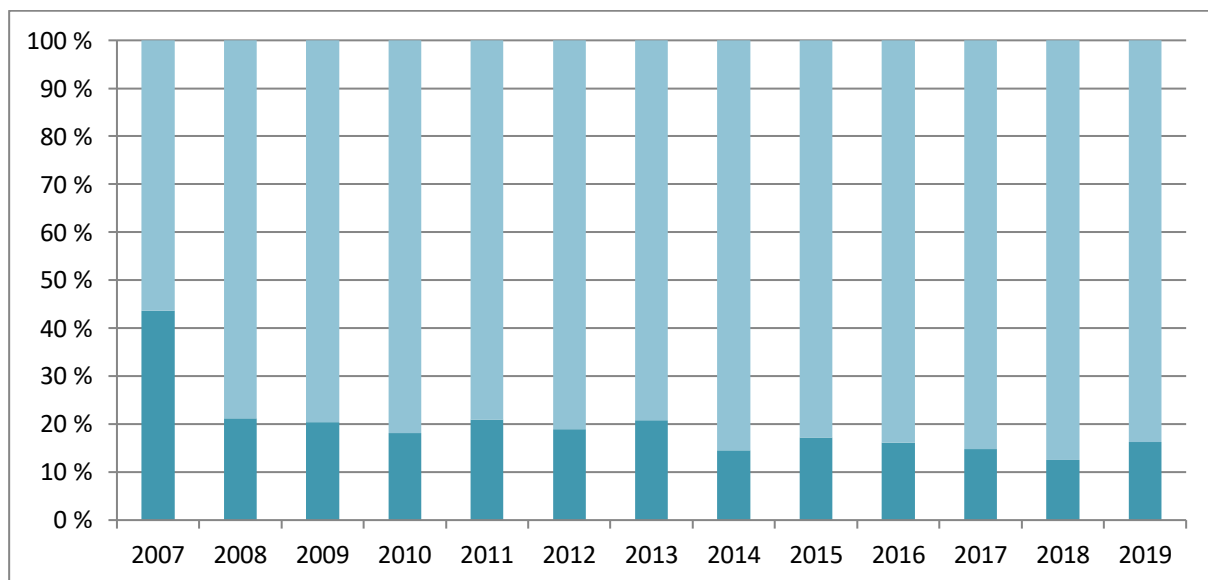
Figur 1. Samlet inntekt til Svalbards miljøvernfond (mill. kr/år) i perioden 2007-2019. Inntekten i 2007 gjelder for 9 måneder ettersom miljøgebyret ble gjort gjeldende fra 1.4.2007. Merk også at inntekt i 2013 er for 13 måneders flytrafikk og inntekt i 2014 er for 11 måneders flytrafikk.

Svalbards miljøvernfond har i 2019 tildelt 18,6 millioner kroner til 54 nye prosjekter. Figur 2 viser utvikling i tildelingene i perioden 2007-2019. I årene 2017-2018 har det vært gitt større tildelinger enn forventet inntekt. Dette skyldes bruk av akkumulerte fondsmidler fra tidligere år og tilbakeførte midler fra prosjekter som ikke har benyttet seg av hele tilsagnsbeløpet.

Figur 2. Samlet tildeling til miljøvernprosjekter (mill. kr/år) i perioden 2007-2019.

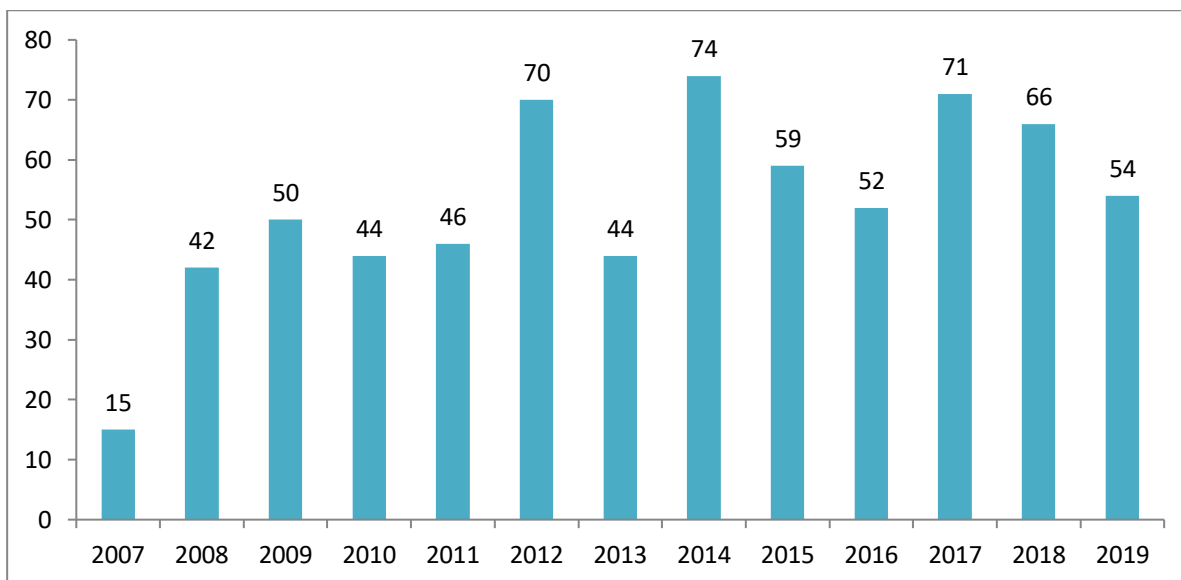
Svalbards miljøvernfond skal ha en effektiv drift av fondet i forhold til samlet tildeling til prosjekter. Kostnader for drift og administrasjon av fondet i 2019 utgjorde 16,2 % av samlet ressursbruk for året. Figur 3 viser årlig prosentvis fordeling av driftskostnader og tilskudd til miljøverntiltak.

Figur 3. Årlig prosentvis forhold mellom driftskostnader (mørk blå) og tilsagn gitt til miljøverntiltak (blå) i perioden 2007-2019.

Tabell 1. Nøkkeltall for driftsutgifter og tildelinger i 2019.

Svalbards miljøvernfond – Nøkkeltall 2019	Beløp (kr)
Driftsutgifter*	3 616 078
Tilskudd til miljøvernprosjekter	18 641 000
Refusjon av miljøavgift til fastboende	327 000
Drift av refusjonsordningen	320 000

Figur 4. Antall prosjekter tildelt støtte i perioden 2007 – 2019.

I 2019 var det totalt 131 søknader. 54 fikk støtte, noe som gir en tilsagnsprosent på 41 %. Siden etablering av fondet er det kommet inn 1 508 søknader, og totalt 687 prosjekter har fått støtte (46 %). Tabell 2 gir en oversikt over fordeling av tilskudd på ulike kategorier i 2019 og for hele perioden 2007-2019.

Antall søknader har gått noe ned i 2019 i forhold til i 2018. Årsaken ligger dels i at en ved avslag til søkerne gir en bedre begrunnelse på hvorfor de ikke får støtte, for eksempel at prosjektet ikke kommer innunder formålet til fondet, at det ikke er svalbardrelatert nok osv. Dette gjør at en har luket ut gjengangere som søker gang på gang med urelevante søknader. Den nye retningslinjen som sier at støtte til lønnskostnader til søkerinstitusjonens egne ansatte ikke dekkes ut over kr 500,- pr. time har også ført til noen færre søknader.

Prosjektene fordeles i åtte kategorier. Valg av kategori gjøres av søkerne, og kun åpenbart feilkategoriserte søknader blir i ettertid plassert i andre kategorier. Kategoriseringen har en del svakheter. Ved sammenligning over flere tildelingsrunder kan en likevel se trender i hvilke kategorier og type tiltak som er prioritert for tilskudd. Dette samsvarer også med tilfanget av søknader i de ulike kategoriene.

Tabell 2. Fordeling av tilskudd på ulike kategorier i 2019.*

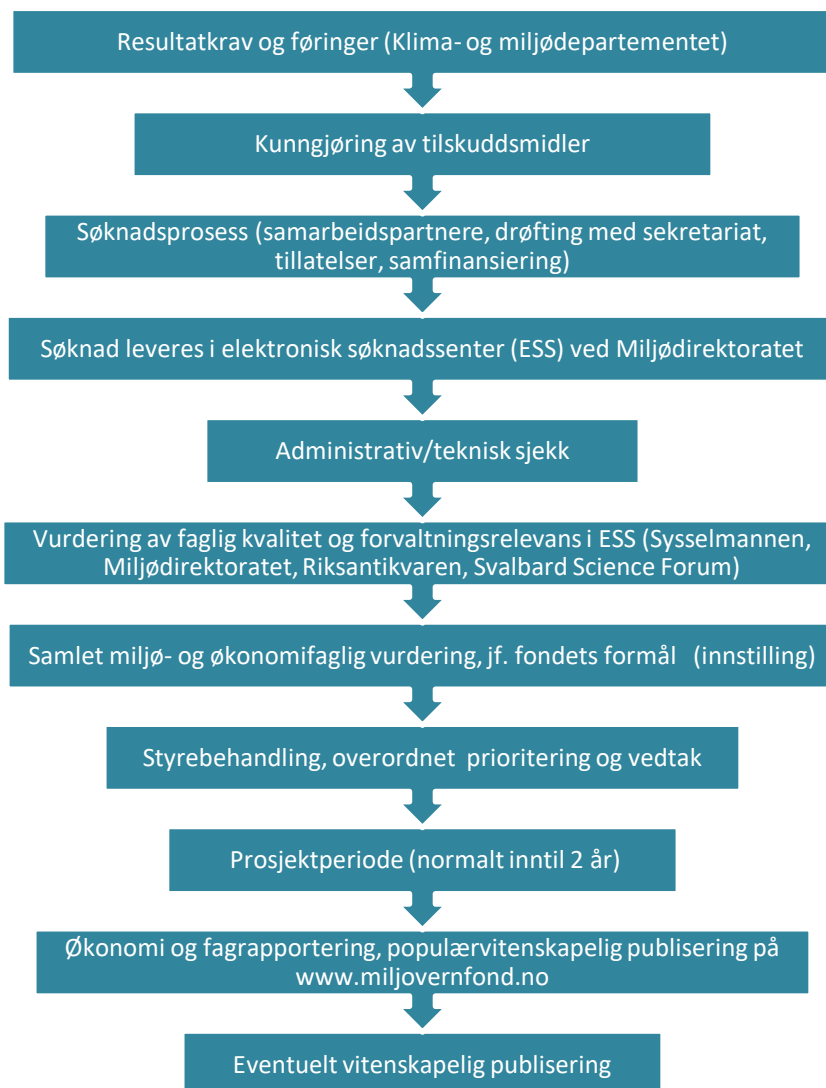
Kategori	Antall prosjekter 2019	Antall prosjekter 2007-18	Sum 2019	Sum 2007-2019
Kartlegging og overvåkningstiltak (01)	13	141	3 925 000	38 764 500
Skjøtselstiltak (02)	2	19	80 000	4 042 000
Gjenoppretting av miljøtilstanden (03)	7	42	3 445 000	7 610 800
Undersøkelser av hva som forårsaker endringer i miljøet (04)	2	45	400 000	15 052 500
Tilretteleggingstiltak (05)	5	112	2 350 000	28 076 350
Kulturminnetiltak (06)	13	110	5 865 000	33 579 000
Informasjons- og opplæringstiltak (07)	9	200	1 616 000	33 694 750
Fiske- og vilttiltak (08)	3	23	960 000	5 814 000
Sum	54	692	18 641 000	166 633 900

* Kategorisering av prosjektene gjøres av søkerne og fordelingen kan være misvisende ved at eksempelvis tilretteleggingstiltak også kan være kulturminnetiltak osv.

Kartleggings- og overvåkningstiltak domineres av forskningsprosjekter som innhenter forvaltningsrelevant kunnskap til bruk i miljøforvaltningen på Svalbard. Dette var i 2019 den kategorien hvor flest søkere har fått støtte sammen med kategorien Kulturminnetiltak. Både tilretteleggingstiltak og kulturminnetiltak er kategorier som oftest har konkrete og synlige resultat. I kategorien Informasjon og opplæring finnes mange prosjekter som bidrar til holdningsskapende arbeid. Barn og unge er ofte i målgruppen, noe fondet anser som viktig for å skape engasjement og diskusjon rundt miljøvern på Svalbard. Det er få prosjekter i kategorien skjøtselstiltak. Årsaken er at mange prosjekter i denne kategorien ofte plasseres i kategoriene kulturminnetiltak og tilretteleggingstiltak.

Søknadsprosessen

Fondet gjennomfører to tildelinger i året med søknadsfrister 1. februar og 15. september. Samlet tilgjengelig ramme for tildeling kunngjøres ved første tildelingsrunde. Dette gjør at søkere kan komme i gang med prosjektideer tidlig på året, noe som kan gi bedre omløp av fondets midler. Gjenstående beløp fra første runde kunngjøres ved høstens utlysning. I 2019 ble fordelingen 9,1 millioner kroner ved vårens tildeling og 9,5 millioner kroner ved høstens tildeling. Figur 5 viser ulike faser i driften av fondet.

Figur 5. Faser og prosesser i driften av Svalbards miljøvernfond, eksemplifisert gjennom et vilkårlig vitenskapelig prosjekt.

Del III. Årets aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2019

Svalbards miljøvernfond har i 2019 videreført arbeidet med å stimulere og støtte gode miljøvern- og kulturminnetiltak over hele Svalbard. I tillegg er flere prosjekter fra tidligere tildelinger nå fullført. Resultatene fra prosjektene viser at fondet er et viktig virkemiddel for å skape miljørettet endring i svalbardsamfunnet, og det er en god kilde til finansiering av tiltak som direkte og indirekte bidrar til natur- og kulturminnevern.

Elektronisk søknadssenter bidrar til at fondet har et enkelt og effektivt system for søknadsbehandling og rapportering. Fondet har god balanse mellom inntekter og omfanget av søknader som innvilges tilskudd.

Fondet støtter både prosjekter med kortsiktige resultater og prosjekter med langsiktige effekter. Styret mener Svalbards miljøvernfond på en god måte oppfyller målene gitt i fondets formål og det årlige tildelingsbrevet fra Klima- og miljødepartementet.

Tildelingsbrev med prioriteringer for budsjettåret 2019

I tildelingsbrevet fra Klima- og miljødepartementet er det lagt vekt på følgende utfordringer:

Ivaretagelse av den særegne villmarksnaturen på Svalbard er ett av de overordne målene for svalbardpolitikken. Videre er det spesifikke mål for miljøvernet på Svalbard, og disse målene ligger fast, jf. Meld. St. 32 (2015–2016) Svalbard. En aktiv miljøpolitikk og et effektivt regelverk skal sikre at Svalbard med tilgrensende hav- og dravisområde fremdeles skal være lite påvirket av lokal aktivitet, og være et stort, sammenhengende villmarksområde. Samtidig må forvaltningen av Svalbards natur- og kulturminner ta hensyn til at både samfunnene og miljøet på Svalbard er i endring, og legge til rette for nødvendig omstilling og videreutvikling i samsvar med målsetningene.

Miljøvernarbeidet på Svalbard skal i 2019 ha fokus på å beskytte villmarksområdene utenfor lokalsamfunnene på Svalbard i en situasjon med omstilling av lokalsamfunna, økt turisme og raske endringer i klimaet. Miljøforvaltningen skal sørge for at ferdsel og annen lokal virksomhet skjer innenfor rammer som sikrer at den samla miljøbelastningen ikke blir for stor. Samtidig vil forvaltningen av Svalbards natur- og kulturminner ta hensyn til at samfunnene og miljøet på Svalbard er i endring slik at nødvendig omstilling kan skje i samsvar med de mål som er satt i Meld. St. 32 (2015-2016) Svalbard.

Disse overordnede prioriteringene for miljømyndighetenes arbeid i 2019 bør også gjenspeiles gjennom tildelingene fra Svalbards miljøvernfond.

Svalbards miljøvernfond arbeider under resultatområde *Polarområdene* med tre spesifiserte nasjonale mål som fondet skal bidra til å oppfylle:

Omfanget av villmarkspregete områder på Svalbard skal opprettholdes, og naturmangfoldet bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet.

De 100 viktigste kulturminnene og kulturmiljøene på Svalbard skal sikres gjennom forutsigbar og langsiktig forvaltning.

Negativ menneskelig påvirkning og risiko for påvirkning på miljøet i polarområdene skal reduseres.

Prioriteringer

Ved behandling og tildeling av midler, skal Svalbards miljøvernfond prioritere prosjekter som:

1. bidrar til at reiselivet på Svalbard er mest mulig bærekraftig og i tråd med miljømålene for Svalbard, og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjordområdet
2. sikrer kunnskap om den samlede belastningen av menneskelig aktivitet på sårbare natur- og kulturminneverdier, og særlig når det gjelder isavhengige arter
3. sikrer kunnskap om klimaendringens virkning for naturmiljøet og kulturminner

4. fremmer tiltak for å ivareta kulturminner, med særlig vekt på prosjekter som sikrer kulturminner som er utsatt for effektene av klimaendringer
5. bidrar til å utvikle nye formidlingsformer og spre miljøinformasjon samt øke kunnskap om Svalbards natur- og kulturmiljø blant fastboende, barn og unge og tilreisende
6. bidrar til lavutslippsløsninger og reduksjoner i klimagassutslipp som følge av virksomhet på Svalbard
7. bidrar til å bedre kunnskapsgrunnlaget for forsvarlig høsting av de levende naturressursene og mulighetene for lokal bruk av matressursene på Svalbard
8. bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forurensning

Styringsparametere:

- Antall søknader som innvilges tilskudd, og som gjennomføres som planlagt innen hver kategori, og knyttet opp mot prioriteringene.
- Antall prosjekter som gjennomføres som planlagt innen hver kategori, og knyttet opp mot prioriteringene.
- Antall kulturminner og kulturmiljøer som ivaretas gjennom tilskudd til prosjekter.

Svalbards miljøvernfond har gjennom tildelingen i 2019 gitt støtte til prosjekter som skal bidra til å opprettholde samme omfang av villmarksprega områder og prosjekter som bidrar til at biologisk mangfold opprettholdes tilnærmet upåvirket av aktivitet og ferdsel, jf. nasjonalt mål for polarområdene.

Årets tildelinger viser at fondet bidrar til å ivareta prioriterte kulturminner og kulturmiljø jf. nasjonalt mål for Polarområdene. Praxis i fondet er at de fleste søknader i denne kategorien blir innvilget så fremt kvaliteten på søknadene er tilfredsstillende. For eiere av kulturminner skaper dette en forutsigbarhet, og midler fra fondet sikrer at det kan gjennomføres tiltak av god kvalitet. Fondet kompletterer med dette den ordinære kulturminneforvaltningen på en god måte.

Flere av prosjektene som støttes bidrar til å redusere negativ menneskelig miljøpåvirkning og risiko for påvirkning, jf. nasjonalt mål. Eksempelvis oppryddingstiltak, ENØK-tiltak og ulike informasjonsprosjekter.

Måloppnåelse og resultatkrav

Det ble ved første søknadsrunde i 2019 tildelt 9,1 millioner kroner til 30 miljøvernprosjekter, og i andre søknadsrunde 9,5 millioner kroner til 24 prosjekter. Totalt var det 131 søkere med samlet søknadsbeløp på 83,8 millioner kroner. Antall søknader er tilfredsstillende og det er god kvalitet på søknader som innvilges støtte. Miljøvernfondet videreførte med denne tildelingen et fortsatt fokus på tiltaksrettet miljøvernarbeid knyttet til føringene i tildelingsbrevet.

I 2019 hadde fondet i utgangspunktet en økonomisk ramme på 16 millioner kroner. Hele potten ble kunngjort på våren for å stimulere søkere til å komme i gang med prosjekter tidlig på året. Ut fra inntekts situasjonen gjennom året vedtok styret på høstens styremøte å øke tildelingene til 18,6 mill. kroner.

De angitte føringene i tildelingsbrevet gir fondet en overordnet avgrensning og er en støtte for prioritering av søknader både i sekretariatets arbeid og ved styrets vedtak om tildelinger. Ved utlysning av tilskudd blir føringene formidlet både i kunngjøringen og i dialog med søkere.

Miljøvernfondet bygger i tillegg på erfaring, kompetanse og etablerte prinsipper. Tildelingen i 2019 tar utgangspunkt i dette, og det vises til tabell 4 for en oversikt over alle prosjektene.

Tildelingen til miljøvernprosjekter i 2019 oppfyller resultatkrav nr. 1. Vern og sikring av naturmiljø inngår indirekte gjennom tildelingen. Vern og sikring av kulturminner og kulturmiljø er direkte ivare tatt i tildelingen. Flere av prosjektene som mottar støtte, har informasjon og opplæring som hovedformål eller delformål. Drift og forvaltning av fondets virksomhet er som helhet dekket av budsjettet og utgjør en liten andel i forhold til budsjettet tildeling. Fondet oppfyller med dette resultatkrav nr. 2. Dagens søknadshåndtering og drift synes effektiv og fungerer bra.

Daglig drift

Svalbards miljøvernfond følger et relativt fastlagt årshjul for aktivitet med veiledning til søkere, utlysninger, tildelingen og oppfølging av prosjekter som har mottatt støtte fra fondet. I 2019 er det gjennomført to styringsmøter med KLD, to styremøter og to tildelingsrunder.

Styret og sekretariatet deltar i løpet av året på befaringer av prosjekter der det er naturlig, og informerer om fondet ved ulike anledninger. Sekretariatet deltar på flere møter både av generell karakter og konkret for å drøfte prosjekter med potensielle søkere. I år deltok fondet bl.a. på Svalbard Science Conference og workshopen Optimal balanse

Svalbards miljøvernfond er opptatt av at rapportene og resultatene til de ulike prosjektene skal være lett tilgjengelig for publikum. Sluttrapporter fra ferdigstilte prosjekter publiseres på fondets nettside og kan søkes opp tematisk. Nyheter legges også ut på Facebook og når dermed ut til et større publikum. Resultater fra prosjekter blir i flere tilfeller også publisert i andre nettmedier, aviser og vitenskapelige tidsskrift.

Prosjekter tildelt støtte i 2019

I samsvar med formålet har Svalbards miljøvernfond i 2019 tildelt 18,6 millioner kroner til 54 nye prosjekter. Ved behandling av søknadene har sekretariatet og styret aktivt brukt KLD sine prioriteringskriterier, og det gis her en kort beskrivelse av noen av prosjektene som ble tildelt støtte i 2019 fordelt på de ulike prioriteringskriteriene.

Prosjekter som bidrar til at reiselivet på Svalbard er mest mulig bærekraftig og i tråd med miljømålene for Svalbard, og kanaliseres til områdene rundt de større lokalsamfunnene i Isfjordområdet

Visit Svalbard, Longyearbyen lokalstyre og Sysselmannen samarbeider om en helhetlig skilting i Longyearbyen. Styret ser på skiltprosjektet som et viktig arbeid med å få formidlet kunnskap om naturverdier og kulturminner til tilreisende, og har tidligere gitt midler fra fondet. Våren 2019 ble ytterligere midler bevilget for å få skiltene fysisk på plass i byen. Visit Svalbard fikk også midler til sitt samarbeidsprosjekt med AECO og NINA om effekten av turisme og ferdsel.

Ved høstens tildeling ble det gitt midler til et forskningsprosjekt der man ønsker å se på hva naturopplevelser og klimaendringer betyr for folks syn på natur, og dermed kunne gi en pekepinn på hva slags bærekraftige aktiviteter som bør utarbeides i turistnæringen.

Prosjekter som sikrer kunnskap om den samlede belastningen av menneskelig aktivitet på sårbare natur- og kulturminneverdier, og særlig når det gjelder isavhengige arter

Styret har valgt å prioritere forskningsprosjekter som vil ha en klar forvaltningsmessig relevans for Svalbard.

Ved vårens tildeling fikk Polarinstituttet støtte til i alt fire prosjekter. Dette gjelder prosjekter om lydforstyrrelser av hval, høsttelling av svalbardrype, kartlegging av ismåkebestanden på Svalbard som del av et større prosjekt i Arktis, og et prosjekt om mikroplast fra sjø til land.

Institute of Oceanology Polish Academy of Sciences fikk midler til sitt prosjekt der de skal studere økt algevekst på grunn av klimaendring. UNIS fikk støtte til et prosjekt om stranderosjon.

Ved høstens tildeling fikk Norsk Polarinstitutt støtte til en internasjonal konferanse om polarrev, samt midler til kvalitetssikring av reinsdyrtelling. Longyearbyen feltbiologiske forening (LoFF) fikk midler til et forprosjekt for å restaurere et grusuttak til fugleområde.

Wageningen Marine Research fikk støtte til i alt tre forskningsprosjekter, to som skal se på fremmede arter og ett som ser på næringsvalg hos sjøfugler som følge av klimaendringer. SALT Lofoten får midler til å forske videre på hvor marint plastsøppel på Svalbard kommer fra.

Prosjekter som fremmer tiltak for å ivareta kulturminner, med særlig vekt på prosjekter som sikrer kulturminner som er utsatt for effektene av klimaendringer

Prosjekter som skal ivareta kulturminner har i alle år vært høyt prioritert, og ble det også i 2019. Ved første tildeling fikk Svalbard Museum midler til ferdigstilling av museet på Bjørnøya samt et prosjekt som skal dokumentere historiske kilder om russernes fangst på Svalbard.

Ved høstens tildeling fikk Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS støtte til å fullføre arbeidet med bruksendring av Taubanesentralen og videre sikring av taubanebukker. Det ble gitt midler til vurdering av skredfare og geoteknikk i Gruve 2B og til tilstandsvurdering av Longyearbyens eldste bygning, Gamle Hovedlager. Støtte fikk også NTNU som ønsker å gjennomføre marinarkeologiske undersøkelser av skipsvrak i Smeerenburgfjorden, og Norges arktiske universitetsmuseum som vil sikre gamle bilder fra Svalbard.

Kulturminnene i Ny-Ålesund er også viktige å ta vare på, og det ble bevilget midler både til istandsettelse av det gamle renseverket og til sikring av Amundsenmasta.

Prosjekter som bidrar til å utvikle nye formidlingsformer og spre miljøinformasjon samt øke kunnskap om Svalbards natur- og kulturmiljø blant fastboende, barn og unge og tilreisende

Aktiv i friluft er et tiltak med mange positive ringvirkninger, og de fikk midler til drift i to nye år. Et annet friluftslivstiltak som fikk støtte, er vindskjul for fugleobservasjoner ved laguna ved flyplassen, som skal settes opp av Longyearbyen Feltbiologiske Forening. UNIS fikk støtte til utvikling av en artsapp for Svalbards flora.

Ved høstens tildeling valgte fondet å støtte Ungt Entreprenørskap, «Hva skal vi gjøre etter kullet», som ønsker å få fram ungdommens ideer for en miljøvennlig utvikling av Longyearbyen.

Prosjekter som bidrar til lavutslippsløsninger og reduksjoner i klimagassutslipp som følge av virksomhet på Svalbard

Longyearbyen lokalstyre fikk på våren midler til termografering og trykktesting for å måle varmetap i boliger, Svalbard bygg fikk støtte til solfangere, mens UNIS fikk støtte til sitt prosjekt Avanserte solstrømløsninger. I tillegg fikk Basecamp Explorer Spitsbergen AS midler til å utrede ny energiløsning for Nordenskioldhytta i Billefjorden.

Ved høstens tildeling fikk Longyearbyen lokalstyre støtte til solcellepaneler på den planlagte miljøstasjonen. AVINOR fikk støtte til miljøvennlige energikilder i nytt sandlager på flyplassen.

Prosjekter som bidrar til å bedre kunnskapsgrunnet for forsvarlig høsting av de levende naturressursene og mulighetene for lokal bruk av matressursene på Svalbard

Akvaplan-NIVA og NINA fikk midler til røye prosjekter, begge er svært forvaltningrelevante og nyttige i arbeidet med ny høstingsforskrift for Svalbard.

Prosjekter som bidrar til forebygging og reduksjon av forurensning, avfall og marin forurensning

Det har i mange år blitt gjort en stor innsats i å rydde opp både lokalt i Longyearbyen og langs strendene på Svalbard. Dette arbeidet ble også støttet på våren, og Polarflokken barnehage fikk midler til videreføring av sine søppeltokt, et godt og holdningsskapende tiltak.

Longyearbyen lokalstyre fikk støtte til å fortsette sin rydding i byen, mens Salt Lofoten AS fikk midler til å fortsette sin kartlegging av kildene til arktisk strandsøppel. Aktiv i friluft har i mange år drevet søppelrydding i Isfjorden. Den gode nyheten sist sommer var at dette har hatt god effekt, og strendene her er nå i stor grad friskmeldt for en stund. Andre deler av Svalbard har imidlertid store mengder marint avfall fortsatt, og Aktiv i friluft fikk på høsten midler til å starte rydding av Forlandet.

Ved høsttildelingen fikk også Longyearbyen lokalstyre støtte til en prosjektstilling som skal jobbe med opprydding og forebyggende arbeid i Longyearbyen. I tillegg fikk de midler til ny gjenbruksstasjon.

Svalbards miljøvernfond gir også støtte til LPO arkitekter sitt prosjekt «Rett Plass Rett Form» som skal se på muligheten for større grad av gjenbruk av bygningsmaterialer fra rivingen i Lia og Svea.

Tabell 3. Samlet oversikt over tildelinger 2019.

Prosjektnr	Søknadsnavn	Søker	Tildeling
19/1	Aktiv i friluft	Svalbard Turn, Aktiv i friluft	980 000
19/2	Fortsatt registrering av gjenstander i Ny-Ålesund	Kings Bay AS	200 000
19/4	Søppeltokt og mikroplast i havet	Longyearbyen lokalstyre, Polarflokken barnehage	70 000
19/5	Vindskjul ved Laguna	Longyearbyen feltbiologiske forening (LoFF)	250 000
19/6	Byrydding	Longyearbyen Lokalstyre	275 000
19/8	Listen, connect and conserve	Norwegian Polar Institute	700 000
19/10	Bjørnøya 3- tillegg	Stiftelsen Svalbard Museum	40 000

19/16	Ferdseil og dyreliv på Svalbard. Nytt opplag i nors	Norsk Polarinstitutt	54 000
19/21	Monitoring Darkening of Svalbard Fjords from space	Institute of Oceanology Polish Academy of Sciences	100 000
19/24	Høsttelling av Svalbardrype	Norsk Polarinstitutt	170 000
19/25	Artsapp for Svalbards flora	Universitetssenteret På Svalbard As	200 000
19/27	Solfanger til oppvarming	Svalbard Bygg AS	70 000
19/29	Gamle Hovedlager - tilstandsvurdering fundamenter	Ole Reistad	390 000
19/41	Historiske kilder om russernes fangst på Svalbard	Svalbard Museum	500 000
19/42	Mikroplast fra sjø til land?	Norsk Polarinstitutt	200 000
19/47	Et dyppedykk i Arktisk strandsjø	Salt Lofoten As	300 000
19/48	Marinarkeologiske undersøkelser Smeerenburgfjorden	Norges Teknisk-naturvitenskapelige Universitet Ntnu	400 000
19/49	Polarmuseets fotosamling	Norges arktiske universitetsmuseum	165 000
19/50	Ny energiløsning Nordenskiöldshytta, Billefjorden	Basecamp Explorer Spitsbergen AS	30 000
19/51	Vurdering av skredfare og geoteknikk Gruve 2B	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	445 000
19/55	Utsiktspunkt Sukkertoppen tilrettelegging	Visit Svalbard AS	150 000
19/56	Skiltprosjekt Longyearbyen - detaljprosjekt del II	Visit Svalbard AS	900 000
19/62	Genetisk merking av sjørøye i Isfjorden (GMSI)	Norsk institutt for naturforskning (NINA-Tromsø)	290 000
19/65	Moving coasts	UNIS	385 000
19/66	Bjørnøyas tidslandskap	Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo	25 000
19/68	Kartlegging av ismåkebestanden på Svalbard	Norsk Polarinstitutt	500 000
19/73	Sjørøye på Svalbard - vandring i sjø	Akvaplan-niva	500 000
19/74	Termografering og trykktesting av boliger	Longyearbyen Lokalstyre	200 000
19/76	Avanserte solstrømløsninger	Universitetssenteret På Svalbard As	520 000
Tillegg 18/141	Optimal balanse og skjæringspunkt - Tilleggssøknad	Visit Svalbard AS	130 000
19/78	Prosjektstilling - opprydding av byen	Longyearbyen Lokalstyre	500 000
19/79	Svalbardinsects: the insects and other invertebrates of Svalbard	Stephen Coulson	12 000

19/82	Fullføring av bruksendring av Taubanesentralen	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	250 000
19/83	Kulturminneforvalter og -tømrer	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	1 000 000
19/84	Sikring av taubanebukker	Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	1 400 000
19/88	Off-grid energianlegg for selvforsynt sandlager	Svalbard Lufthavn AS	250 000
19/89	Ny gjenbruksstasjon	Longyearbyen Lokalstyre	1 200 000
19/90	Marine NIS on Svalbard	Wageningen Marine Research	300 000
19/92	Assessment of native versus new freshwater fish species	Wageningen Marine Research	270 000
19/94	tracking ecosystem changes from seabird faeces	Wageningen Marine Research	140 000
19/96	Prosjekt Forlandet	Svalbard Turn, Aktiv i friluft	300 000
19/103	The Nordics - A Fragile Hope	Joakim Odelberg	100 000
19/105	Hva skal vi gjøre etter kullet?	Ungt Entreprenørskap I Troms	230 000
19/107	Solcellepaneler til miljøstasjon	Longyearbyen Lokalstyre	150 000
19/108	Support to arrange the 6th International Arctic Fox Conference in Longyearbyen, Svalbard 2020	Norsk Polarinstitutt	100 000
19/110	Sikring og videre prosjektering av Amundsenmasta	Kings Bay AS	300 000
19/114	Fra masseuttak til fugleøyer	Longyearbyen feltbiologiske forening (LoFF)	50 000
19/115	Rett Plass Rett Form	Lpo Arkitekter AS	500 000
19/117	Restaurering av vinduer og istandsettelse av tak på det gamle renseverket	Kings Bay AS	1 200 000
19/119	Bevaringstiltak Gruvelageret	Svalbard Explorer Eiendom AS	50 000
19/120	Hvor mange reinsdyr? Kvalitetssikring av metoder	Norsk Polarinstitutt	300 000
19/124	Lykke i brytningstider: Friluftsliv og klimaendringar på Svalbard	Tomas Salem	100 000
19/129	NanoCarriers - Svalbard	Norwegian Institute for Water Research	300 000
19/130	Marin forsøpling i Barentshavet: mengder, kilder og sannsynlige utsleppspunkt og transportruter	SALT Lofoten AS	500 000
SUM			18 641 000

Eksempler på ferdigstilte prosjekter i 2019

Resultatet av fondets tildelinger er sjelden synlig samme år som tilsagnet gis. Det er derfor naturlig å nevne noen av de mange prosjektene som er avsluttet og rapportert i denne perioden.

Manual for reparasjon og vedlikehold av taubanebukkene

Taubanebukkene representerer gruvedriften i Longyearbyen, og har høy verneverdi. For å kunne forebygge risikoen for alvorlige personskader og tap av viktige kulturminner har Svalbards miljøvernfond støttet et prosjekt der Store Norske i samarbeid med Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) og Mycoteam har klarlagt hvordan man kan undersøke og vurdere taubanebukker samt gjennomføre nødvendige reparasjoner.

Registrering av gjenstander i Ny-Ålesund

Ny-Ålesund museum har en omfangsrik samling av gjenstander knyttet til tidligere aktivitet i byen. Nå er det registrert 200 nye gjenstander, og over 80 gjenstander har fått revidert informasjon. Den nyregistrerte gjenstandsmassen består i all hovedsak av medisinsk utstyr til kirurgi, laboratoriedrift og gynekologi. Alle registrerte gjenstander blir lagt ut på Digitalt museum og er således til glede for andre historieinteresserte i landet.

Tilstandsvurdering av daganlegget i Gruve 6

Store Norske har med støtte fra fondet engasjert Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) og Multiconsult ASA til å foreta en verne- og tilstandsanalyse av den delen av daganlegget til Gruve 6 som er fredet, det vil si den delen som ligger nede i dalen.

Prosjektet er avsluttet og tilstandsvurderingen vil danne grunnlag for å beskrive nødvendige tiltak i forhold til forfallshemmende vedlikehold, restaurering, sikring og opprydding.

Prosjekt Isfjorden 2018

Over 10 tonn marint avfall ble i 2018 plukket opp langs Svalbards strender i regi av Prosjekt Isfjorden og Aktiv i friluft.

Prosjekt Isfjorden ble etablert ut ifra et samarbeid mellom flere sentrale aktører i Longyearbyen, Sysselmannen på Svalbard, Svalbards miljøvernfond, Longyearbyen lokalstyre, Store Norske, Visit Svalbard, Den arktiske skolesekken (Longyearbyen skole) og Longyearbyen feltbiologiske forening (LoFF).

De har nå gjennomført søppeltokt i Isfjorden i flere år, og har gjennom sitt arbeid sammen med de fastboende på Svalbard også engasjert folk til å gjøre en innsats i resten av Norge.

Svalbard Beach Litter Deep Dives

I dette prosjektet har SALT gjort et dypdykk inn i noe av det marine avfallet som er funnet på strendene på Svalbard. Resultatene viser at fiskerirelatert aktivitet i områdene rundt Svalbard sannsynligvis utgjør den største kilden til marin forspøpling på Svalbard.

Avkapp av nett av den type som blir brukt av norske og russiske trålere utgjør mesteparten av nettene i analysen. Noe av dette er yngre enn 5 år og indikerer dermed en pågående praksis. Husholdningsavfall ser ut til å være dominert av norsk og russisk forpakning, men datagrunnlaget var for lite til å konkludere på nasjonalitet.

Klima, isbjørn og fugl - oppfølgingsstudie

Dette er en oppfølgingsstudie av et tidligere SMF-prosjekt og er gjennomført av Norsk institutt for naturforskning. Det handler om isbjørnens effekt på fugl i et arktisk klima i endring. Hovedfunnene

var at isbjørn i økende grad over de siste fire tiårene har blitt observert på land om sommeren, i tilknytning til fuglekolonier, og at isbjørner kan spise opptil 90 % av eggene til bakkehekkende fugl i løpet av en sesong. Studien baserte seg på data på bestandsnivå fra tre lokaliteter på Vest-Spitsbergen og én på Øst-Grønland.

Klimavinner på trekk

Dette studiet gjennomført av Norsk institutt for naturforskning viser at polarsvømmesnipa som hekker på Svalbard, lever over store deler av Atlanteren resten av året. Forvaltningstiltak som er relatert til trekkruiter og overvintringsområder, må være internasjonale og ha skala på havnivå. Polarsvømmesnipa er påvirket av tilstanden i nesten hele Atlanterhavet, og er avhengig av at

produktive områder er intakte under trekk og overvintring.

Fuglene viser også stor individuell variasjon i bruken av trekkruiter og overvintringsområder, men enkelte områder (Vest-Afrika og Sør-Afrika, i tillegg til rundt Azorene) ser ut til å bli brukt oftere.

Friske fraspark 2 - reiselivskonferanse høst 2018

27.-29. november 2018 gjennomførte Visit Svalbard en 2-dagers reiselivskonferanse i Longyearbyen, «Friske fraspark», med fokus på turisme, næringsutvikling og miljøvennlig praksis. Dette var andre gang Friske fraspark ble gjennomført. Friske fraspark ble en møteplass for kunnskapsdeling, innsikt og kompetanse – som er viktige byggesteiner i en miljøvennlig og fremtidsrettet reisemålsutvikling.

Partnere for Friske fraspark var AECO, Svalbard Næringsforening, Longyearbyen lokalstyre og UNIS. Programkomiteen besto av representanter for disse organisasjonene og programmet ble utviklet i fellesskap. Friske fraspark samlet vel 120 deltakere, inkludert 30 innledere og arrangører. Deltakerne var en sammensetning av både lokale og tilreisende gjester, fra næringsliv, forvaltning, forskning og politikk.

Mulighetsstudie for grønnsaksproduksjon i Longyearbyen

Polar Permaculture bygde i 2017 et drivhus og startet produksjon av lokale, ferske grønnsaker i Longyearbyen. Motivert av de gode resultatene og den positive tilbakemeldingen fra publikum, ønsket så Polar Permaculture å starte opp en profesjonell virksomhet for produksjon av grønnsaker, og gi fersk og sunn mat til det lokale markedet på Svalbard. Polar permaculture søkte og fikk midler fra Svalbards miljøvernfond til et

mulighetsstudie for å se om det kunne la seg gjøre å produsere mer grønnsaker på Svalbard. En ønsket i dette studiet ikke bare å se på om det praktisk lot seg gjøre å produsere mer grønnsaker, men også hvorvidt man kunne ta i bruk matavfall til produksjon av biogass for oppvarming av drivhus/produksjonslokaler.

Studiet er nå gjennomført, og en har konkludert med at man ved en investering på 2,7 millioner kroner kan klare å produsere 10 % av markedsandelen av urter, salater og mikrogrønnsaker i Longyearbyen. Energibehovet ved lokal produksjon vil være lavere eller lik som for importerte grønnsaker, og pris ut til kunde vil også være lik som for importerte varer.

Svalbard bryggeri - forbrenningsanlegg for mask

I bryggeriproduksjon produseres det en stor mengde avfall i form av biomasse (mask). Denne massen ønsket Svalbard bryggeri å benytte til å produsere energi, på en miljøvennlig måte.

I vanlig bryggeriproduksjon, benyttes mask til dyrefor for bønder i nærområdet. Slik mulighet har en ikke på Svalbard. De søkte derfor Svalbards miljøvernfond om midler til å kjøpe inn et forbrenningsanlegg for masken. Anlegget er nå oppe og går, og i tillegg til å varme opp egne lokaler leveres overskuddsvarme ut på fjernvarmenettet i Longyearbyen.

Status for revens lille bendelorm på Svalbard

I dette prosjektet har en studert utbredelsen av revens dverg bendelorm (*Echinococcus multilocularis*) i østmarkmus, polarrev og hunder på Svalbard. Dverg bendelorm ble ikke observert verken hos østmarkmus eller hos hunder i Longyearbyen. Derimot ble smittede rever observert både i nærheten av Longyearbyen og på Hopen.

De overordnede målene var å avdekke potensielle helseskader knyttet til tilstedeværelsen av *E. multilocularis* på Svalbard

og avdekke mulige behov for tiltak. I tillegg ble nærvær av andre gastrointestinale parasitter analysert hos hunder.

Guidelines og informasjon for fritidsbåter

AECO – Association of Arctic Expedition Cruise Operators fikk støtte til å utvikle guidelines for fritidsbåter (private yachter). Retningslinjene er utviklet med utgangspunkt i AECOs operasjonelle guidelines for kommersielle cruiseoperatører. Informasjonspakken inneholder disse guidelines, andre retningslinjer, annen miljørelevant informasjon og gir en oversikt over regelverk og kontaktpunkter.

Målet er å gi denne gruppen tilreisende tilgang på informasjonen de trenger for å ferdes på Svalbard uten å gjøre skade på naturmiljø, kulturminner og kulturmiljø.

Tilstandsvurdering av Amundsenmasta

Amundsenmasta ble oppført i 1926 i forbindelse med Amundsen, Nobile og Ellsworth sin reise med luftskipet "Norge" i mai samme år. Masta er et landemerke i Ny-Ålesund og en viktig del av identiteten til Ny-Ålesund knyttet opp til flere store polarekspedisjoner. Masta er fredet og er et kulturminne av høy nasjonal og internasjonal verdi. Da det høyst sannsynlig ikke er gjort noe med masta siden den ble oppført i 1926 ønsket

Kings Bay å få gjennomført en tilstandsvurdering av masta, samt å få et forslag for videre arbeid. Til dette arbeidet ble metallkonservator Jens Petter Brennsund fra Norsk Folkemuseum engasjert. Undersøkelsen viser at det er behov for betydelige tiltak for å bevare masta for framtida.

Svalbardreinen – status og kunnskapsbehov

Svalbardreinen er en stedegen nøkkelart på Svalbard og en viktig jaktbar ressurs for lokalbefolkningen. Svalbardreinen har i årtier vært gjenstand for forskning og overvåking fra mange ulike aktører og forskningsmiljøer. Selv om «reinsdyrforskerfamilien» på Svalbard ikke består av veldig mange aktører så er likevel forskningen og overvåkingen spredt mellom miljøer og kan noen ganger fremstå som fragmentert. De siste årene har forskere gjennomført en rekke store prosjekter som har bidratt til å samle fagmiljøene og lage tettere bånd til både forvaltning og frivillige organisasjoner. I prosjektet ønsket en å bruke denne positive utviklingen til å styrke samarbeidet og kunnskapsgrunnlaget for svalbardreinen. Derfor har samtlige aktører innen forskning og forvaltning gått sammen om å lage rapporten «Svalbard reindeer: A status report». Rapporten

oppsummere og gjør tilgjengelig på en mer populær måte kunnskap om svalbardreinen, avdekker kunnskapsmangler og påpeker forsknings- og overvåkingsbehov.

Alle prosjektrapporter er tilgjengelig på fondets nettside.

Ressursbruk

Fondets samlede ressursbruk fremgår av regnskapet. Styret mener løsningen med sekretariat hos Sysselmannen er en god og kostnadseffektiv ordning som også bidrar til god kvalitet. Den administrative kostnaden er relativt uavhengig av søknadsmengden. Resultatene fra prosjektene er i all hovedsak gode og inntektene til fondet blir på en effektiv måte tilbakeført til natur- og kulturminnevern på Svalbard.

Fastboende på Svalbard kan få miljøavgiften refundert. Dette er en ordning som benyttes for en del reisende, men mange privatpersoner og bedrifter velger bevisst ikke å be om refusjon. Ordningen er relativt kostbar å administrere og utføres av Svalbard skattekontor etter avtale med Sysselmannen som sekretariat. Innkreving av miljøavgift (kr 150,- pr. reisende) håndteres effektivt gjennom Avinor og Sysselmannen. AECO (Association of Arctic Expedition Cruise Operators) leverer grunnlagstall for trafikk med cruisebåter som forlater Svalbard.

Tabell 4. Fordeling av driftsutgiftene i 2019.

Driftsutgifter	Kroner	%
Lønn sekretær	674 019	20
Kontorleie, inventar, bolig, bil, utstyr	426 129	13
Kjøp av eksterne tjenester *	1 709 451	52
Styrehonorar	258 640	8
Reiser, møter, kurs, representasjon	150 266	5
Annonser, kunngjøringer, annet	70 573	2
Totalt **	3 289 078	100

* Tjenester fra Svalbard skattekontor, AECO, DFØ, Avinor, Sysselmannen

** Ekskl. refusjon av miljøavgift til fastboende

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

Svalbards miljøvernfond har en oversiktlig struktur og arbeidsform, samtidig som det er høye krav til styring og kontroll i de ulike oppgavene som utføres. Fondet arbeider med dette på samme måte som Sysselmannen for øvrig. Gode rutiner for innkreving av miljøavgift og andre inntekter samt korrekte utbetalinger til prosjektene er svært viktig. I dette ligger også en kontroll med at tilgjengelig økonomisk ramme ikke blir overskredet i drift og tildelinger av prosjektstøtte.

Måloppnåelse og resultat samsvarer med mål og krav satt for fondet. Dette er noe som kontinuerlig forbedres, og avvik forebygges og korrigeres gjennom veiledning i prosjektgjennomføring og rapportering. Effektiv ressursbruk er viktig både i egen drift og i vurderingen av hvordan tildelt støtte blir brukt. I enkelte prosjekter settes det særskilt krav til revisjonsberetning ved rapportering. Intern drift revideres årlig av Riksrevisjonen. Svalbards miljøvernfond er fullservice kunde hos DFØ og anvender i likhet med Sysselmannen økonomiverktøyene Agresso og Contempus. Regnskap og rapportering avstemmes regelmessig, og økonomistyringen anses å være forsvarlig.

Det kan være risiko forbundet med bruk av tilskuddsmidler i de enkelte prosjektene, men dette forebygges gjennom regelmessig kontakt og rapporteringskrav. Etterskuddsbetaling bidrar til rett bruk av midlene og god rapportering. Gjennom etablert arbeidsdeling og gode prosesser i fondets drift har både styret og administrasjonen fokus på resultatoppfølging og kontroll i virksomheten.

Del V. Vurdering av framtidsutsikter

Svalbards miljøvernfond er vel etablert og et betydelig virkemiddel i miljøvernarbeidet på Svalbard. Endring av rammebetingelser i form av reduserte inntekter kan ha negativ innvirkning på fondets mulighet til å støtte prosjekter. Det er imidlertid verdt å bemerke at redusert reisevirksomhet i seg selv vil være et positivt klima- og miljøtiltak, både ved reduserte globale utslipp ved transport, og ved redusert belastning på natur og kulturminner på Svalbard. Redusert inntekt knyttes til en reduksjon i antall passasjerer med fly eller cruiseskip. Inntektene har de siste tre årene vært stabile.

Reiselivet opplever fortsatt økning i antall turister som besøker Svalbard, noe som bidrar til større inntekter til fondet i form av miljøavgiften. Det er i første rekke utviklingen i fly- og hotellokapasitet som er avgjørende for fondets inntekter.

God måloppnåelse avhenger av at fondet får inn mange søknader av god kvalitet, og at gjennomføringen blir i tråd med godkjente planer og betingelser. Antall søknader de siste årene anses som tilfredsstillende. Raske klimaendringer, marin forsøpling og økt ferdsel er eksempler på faktorer som vil forsterke behovet for miljøtiltak, gjenoppretting, tilrettelegging og vedlikehold. Svalbards miljøvernfond vil være en viktig bidragsyter i dette arbeidet.

Del VI. Årsregnskap – Svalbards miljøvernfond

Ledelseskommentar til årsregnskapet 2019

Svalbards miljøvernfond er et statlig fond underlagt KLD og fører regnskap i henhold til kontantprinsippet, slik det også framgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Fondet bidrar gjennom tildeling av prosjektstøtte til miljøverntiltak over hele Svalbard. Midlene brukes til skjøtsel, vedlikehold av kulturminner, informasjons- og opplæringstiltak og prosjekter med formål å undersøke eller gjenopprette miljøtilstanden. Hovedprioritet er gjennom tildeling av prosjektstøtte å bidra til tiltak som direkte og indirekte bidrar til å beskytte og bevare Svalbards særpregede villmarksnatur og kulturminner som grunnlag for opplevelse, kunnskap og verdiskapning.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra KLD til Svalbards miljøvernfond i instruks om virksomhets- og økonomistyring. Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av fondets tildelinger, regnskapsførte utgifter og inntekter.

Regnskapsførte utbetalinger er ikke knyttet til tildelingene i regnskapsåret, men tildelinger fra vanligvis de to foregående år. Fondet utbetaler tilskudd i takt med dokumentert forbruk i prosjektene. Komplette sluttrapportering fra prosjekter skal være mottatt av fondet før det gjennomføres sluttutbetaling.

Tildelingen i 2019 er en fremtidig utgift som påløper i 2019-2022. Alle bundne midler fremgår av fondsregnskapet og noter.

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for fondet. Revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2020.

Det presiseres at denne årsrapporten viser fondets virksomhet i 2019, og den reflekterer derfor ikke situasjonen som Korona har medført på Svalbard.

Oslo / Longyearbyen 11. mars 2020.

Del VII. Økonomirapportering

Tabell 1 og 2 Forklaringer til statsregnskapet 2019

Tabell 1 Forklaringer til statsregnskapet 2019 - utgifter	
Kap. 1472,50 Overføringer til Svalbard miljøvernfond	
Hjemmel for utgiftene	Beløp i kroner
Tildeling i tildelingsbrev 30.12.2018	19 658 000
Sum tildeling	19 658 000
Regnskap	21 203 379
Mer- (-)/mindreutgift (+)	-1 545 379

Tabell 2 Forklaringer til statsregnskapet år 2019 - inntekter	
Kap. 5578,70 Sektoravgifter under Svalbard miljøvernfond	
Hjemmel for inntektene	Beløp i kroner
Tildeling i tildelingsbrev 30.12.2018	19 670 000
Sum tildeling	19 670 000
Regnskap	20 456 229
Mer- (-)/mindreinntekt (+)	-786 229

Oppstilling til bevilgningsrapportering

Oppstilling av bevilgningsrapportering					
Beholdninger rapportert i likvidrapport			Note	2019	
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank				52 637 923,00	
Endring i perioden				212 613,01	
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank				52 850 536,01	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					
Kontonr.	Tekst	Note	2019	2018	Endring
641405	Ordinære fond (eiendeler)	1	52 850 536,01	52 637 923,00	212 613,01
811405	Beholdninger på konto(konti) i Norges Bank		52 850 536,01	52 637 923,00	212 613,01

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av bevilgningsrapporteringen for Svalbards miljøvernfond

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Note A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret		
Kapittel og post	Kapittel-/post navn	Årets tildelinger
147250	Overføring til Svalbards miljøvernfond	19 658 000
557870	Sektoravgifter under Svalbards miljøvernfond	19 670 000

Svalbards miljøvernfond er opprettet med hjemmel i lov om miljøvern på Svalbard 15.06.2001 nr. 79 § 98. Det er fastsatt en egen forskrift for fondet.

Fondsmidlene skal brukes til prosjekter og tiltak som har som formål å beskytte miljøet på Svalbard. Fondet er avgiftsfinansiert og får inntektene fra miljøavgift, jakt- og fiskegebyr osv.

Betalingsformidling skjer gjennom statens konsernkontoordning og likvidene oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskonti overføres til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen:

Øvre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet.

Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap vises i oppstillingens nedre del.

Det er utarbeidet en egen prinsippnote til fondsregnskapet.

Note 1 til bevilgningsrapportering:

Svalbards miljøvernfonds regnskap føres i to adskilte firmaer med egne bankkonti. Innbetalinger de siste dagene i desember hvert år rekker ikke å bli overført fondsregnskapet. Dette er samme beløp som i S-rapporten står som UB mellomværende i statsregnskapet.

Fondsregnskap

	Note	Regnskap 2019	Regnskap 2018
Inngående saldo		-52 637 923,00	-52 432 214,31
Inntekter			
Avgift flypassasjerer	1	-13 629 900,00	-13 179 300,00
Avgifter turistskip	1	-6 688 838,49	-7 319 550,00
Avgifter andre reisende	1	-7 033,20	-16 941,76
Avgifter jakt og fiske	1	-130 457,50	-132 496,25
Miljøerstatning	1		
Mellomværende med FIN fra forrige år		-300,00	-300,00
Renteinntekt		-488 096,00	-241 865,00
Til disposisjon for drift og tilskudd		-73 582 548,19	-73 322 667,32
Utgifter			
Drift av Svalbards miljøvernfond		2 969 078,48	3 454 168,54
Refusjon miljøavgift til fastboende	2	327 000,00	412 800,00
Drift av refusjonsordningen	2	320 000,00	310 000,00
Sum drifts- og administrasjonsutgifter		3 616 078,48	4 176 968,54
Utbetalte tilskudd		17 862 483,70	15 780 325,78
Sum utbetalinger		21 478 562,18	19 957 294,32
Inntekter - utgifter		-52 103 986,01	-53 365 373,00
Mellomværende med FIN		0,00	-300,00
Utestående tilsagn		50 321 214,11	49 756 736,81
Udisponert beløp		2 529 321,90	2 881 186,19
Sum utgående balanse		52 850 536,01	52 637 923,00

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av fondsregnskapet for statlige fond

Fondsregnskapet tilsvarer oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter. Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Det innebærer at inntektene (overføringer til fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er innbetalt. Utgifter (overføringer fra fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er utbetalt.

Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret. Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet og resultatet viser netto endringer i fondskapitalen.

Noter til fondsregnskapet

Note 1.

Alle som reiser fra Svalbard må betale en miljøavgift på 150 kroner. Avgiften blir automatisk lagt på flybilletter og cruisebilletter av fly- og cruiseselskapene. Denne avgiften i tillegg til jakt- og fiskegebyrer er Svalbards miljøvernfonds inntekter.

Note 2:

Fastboende på Svalbard må også betale miljøavgift, men de kan få denne refundert. Som fastboende regnes alle som er innført i befolkningsregisteret for Svalbard. Svalbard skattekontor står for det praktiske arbeidet med refusjon til fastboende. I 2019 ble det utbetalt 2180 refusjoner.